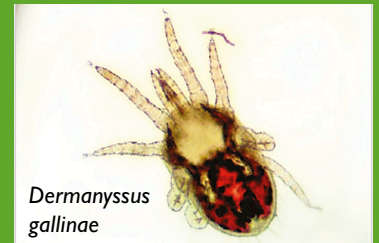

Gwiddon coch mewn dofednod: Strategaethau arwyddocâd a rheoli

- Mae gwiddon coch mewn dofednod (PRM), *Dermanyssus gallinae*, ectoparasit, (sy'n byw ar gorff yr anifail), yn fygythiad sylweddol i ieir dodwy
- Yn y DU, gall 60–80% o gyfleusterau dodwy wyau masnachol gael eu heintio â PRM
- Gall fod yn bresennol drwy gydol y flwyddyn ond mae'r dwyseddau uchaf yn digwydd yn ystod tymhorau poeth a llaith
- Mae amodau mewn siediau dofednod (tymheredd rhwng 10-35°C a lleithder cymharol >70%) yn ffafrio datblygu ac atgynhyrchu PRM
- Hyd yn oed pan fydd adar yn cael eu tynnu o'r safle, gall PRM oroesi am ddigon hir, hyd at 8 mis heb bryd o fwyd, i heintio haid newydd
- Gwasanaethu fel fector ar gyfer trosglwyddo pathogenau dofednod
- Perygl galwedigaethol i weithwyr dofednod gydag ymosodiadau ar weithwyr dofednod yn cael eu cydnabod yn dda

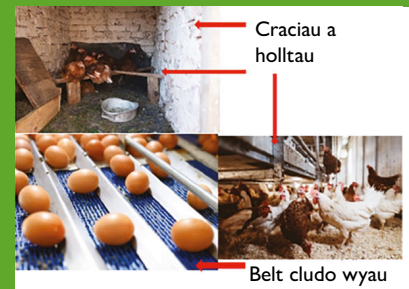
CANLYNIADAU PLA

- Straen sylweddol ar ieir oherwydd cosi a tharfu ar batrymau cysgu
- Adar yn mynd yn ddifrifol anaemig
- Cymeriant bwyd a dŵr uwch
- Dirywiad mewn cynhyrchu wyau ac ansawdd plisgyn
- Marwolaeth mewn achosion difrifol

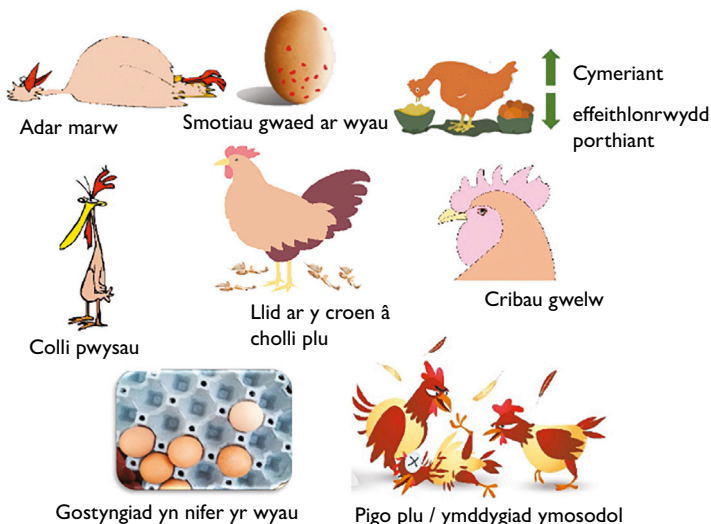

LLEFYDD I CHWILIO AM PRM

- Mannau cuddio yn ystod y dydd – craciau a holtau mewn waliau, tai ieir, o dan clwydi, blychau nythu, bocsys cardbord, beltiau cludo wyau, cewyll cludo
- Mwyaf gweithredol 5–11 awr ar ôl nosi pan fydd yn ymweld â'r iâr i fwydo
- Mae'n lledaenu i siediau dofednod eraill trwy gewyll cludo

ARWYDDION I CHWILIO AM

Rheoli Plâu Integredig (IPM)*

- Mae rheolaeth gonfensiynol ar PRM yn cynnwys defnyddio trogodladdwyr synthetig
- Ond mae gwrthwynebiad i drogodladdwyr synthetig yn cynyddu
- Mae nifer cyfyngedig o drogodladdwyr synthetig ar gael; llawer wedi'u tynnu'n ôl o'r DU a'r UE oherwydd rheoliadau diogelwch defnyddwyr
- Mae IPM yn strategaeth gynaliadwy a ddatblygwyd gan y prosiect Mite Control ac mae'n cynnwys 8 cam fel a ganlyn

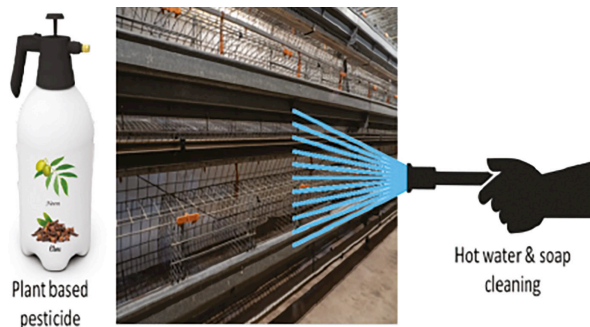
Cam 1. Atal a llethu poblogaeth

- Atal poblogaethau newydd o *D. gallinae* rhag mynd i mewn a lledaenu yn y siediau ieir dodwy

Yn ystod cynhyrchiad

Rhwng cynhyrchiad

Cam 2. Monitro poblogaeth

Overview for the interpretation of monitoring results					
Infestation level	MMS (mean score)	Stick traps (mean score)	Tape traps (% of positive traps)	Cardboard traps (mean counts)	AviVet Red Mite Trap (mean weight in mg)
Low	< 1	< 1	< 20%	< 250	≤ 50 mg
Medium	1 - 2	1 - 2	20 - 50%	251 - 500	51 - 250 mg
High	> 2	> 2	> 50%	> 500	> 250 mg

TIP: Compare with previous results to see the evolution of red mite infestation in your poultry house

- System Monitro Gwiddon, Trapiau â Llaw, Trapiau Awtomataidd
(Ffynhonnell: <https://farmpep.net/project/mitecontrol-project-integrated-pest-management-approach>)

Cam 3. Penderfyniadau triniaeth yn seiliedig ar fonitro a throthwy

- Trothwy yw lefel y mae'n rhaid i boblogaeth bla gyrraedd cyn defnyddio triniaeth gemegol
- Ar hyn o bryd does dim trothwy ar gyfer rheoli PRM ond mae prosiect Mite Control yn gweithio ar hyn o bryd i bennu un

Cam 4. Dulliau trin heb fod yn gemegol

- Defnydd o driniaethau nad ydynt yn gemegol cyn rhoi trogodladdwr cemegol. Gellir eu defnyddio'n ataliol (cam 1) neu'n iachaol pan fo'r boblogaeth o widdon wedi mynd y tu hwnt i'r trothwy

Cam 5. Defnyddio trogodladdwyr cemegol penodol

→ I'w defnyddio pan fydd triniaethau ataliol ac iachael yn annigonol

Cam 6. Gostyngiad yn y defnydd o blaladdwyr

→ Defnyddio plaladdwyr fel y dewis olaf, eu defnyddio mewn ffordd wedi'i dargedu, e.e. mewn dŵr yfed a chyfuniad o driniaethau cemegol neu driniaeth gemegol a rhai heb fod yn gemegol

Cam 7. Strategaethau gwrth-ymwrthedd

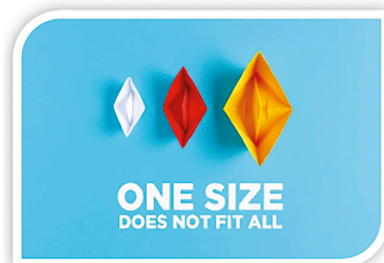
→ Gan ddefnyddio'r dos cywir a lleihau'r defnydd o blaladdwyr fel y'i disgrifir yng ngham 6

Cam 8. Gwerthusiad

→ Efallai na fydd un strategaeth IPM yn gweithio i bob fferm felly mae angen gwerthuso'r effeithiolrwydd

→ Rhaid monitro a gwerthuso pob cam o'r strategaeth IPM trwy fonitro poblogaethau'r PRM

*Am fanylion ar bob cam o IPM, cyfeiriwch at erthygl dechnegol *Control of Dermanyssus gallinae, the poultry red mite using Integrated Pest Management*